

УДК 334.01

ПРОБЛЕМИ КОЕВОЛЮЦІЇ

Студ. М.С. Головач

Науковий керівник доц. Н.В. Геселева

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – дослідити підходи до вивчення діяльності багатоєрархічних економічних об'єднань за принципами коєволюції. Завдання: вивчити закони коєволюції складних структур; розглянути функціонування складних економічних систем з точки зору синергетики та коєволюції.

Об'єкт та предмет дослідження. В якості об'єкта дослідження виступають процеси коєволюції. Предмет дослідження – застосування теорії коєволюції в моделювання діяльності холдингу.

Методи та засоби дослідження: системний підхід, абстракція, системний аналіз.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів: дослідження діяльності холдингу з точки зору теорії коєволюції, застосування принципів нелінійного синтезу до аналізу діяльності економічних систем.

Результати дослідження.

Згідно зі системним підходом соціально-економічний розвиток великої холдингової компанії як системи являє собою процес її самоорганізації і протікає у формі розподілу ресурсів та зобов'язань між елементами цієї системи. Згідно зі синергетичним підходом та інституційно-еволюційною концепцією, поняття коєволюції трактується як одночасна і взаємозалежна еволюція елементів складної системи або різних підсистем, які визначають форми розвитку цієї системи, та шляхи її подальшої еволюції. В рамках загальної теорії систем об'єкт може бути розглянутий як система в тому випадку, якщо існує можливість виділити його «первинні» елементи, відносини єдності, закон композиції [1]. Холдингову компанію можна представити у вигляді системної моделі взаємодії підсистем-підприємств, які входять у холдинг: керівництва (в особі головної компанії, ради директорів), дочірніх підприємств і персоналу.

Всі ці елементи мають складну структуру і в свою чергу, є сукупністю елементів. Тому холдингові компанії, які є елементами більш складної соціально-економічної системи (держава), самі є складними відкритими системами. По відношенню до держави вони виступають і як фактори розвитку. Виділення таких макроелементів умовно в тій мірі, в якій сфери їх діяльності перетинаються внаслідок збігу цілей і завдань в процесі соціально-економічного розвитку.

Синергетика може забезпечити нову методологію розуміння шляхів еволюції складних систем, причин еволюційних криз, погроз катастроф, надійності прогнозів і принципів меж передбачуваності в економіці. Синергетика дає нам знання про конструктивні принципи коєволюції складних соціальних систем, коєволюції країн і регіонів, які перебувають на різних стадіях розвитку [2]. Тому синергетика може стати основою для прийняття обґрунтованих рішень і прогнозів в умовах невизначеності, стохастичних потрясінь, періодичної реорганізації геополітичних структур.

Синергетика дозволяє виявити закони коєволюції складних структур які розвиваються в різному темпі, а також перетворення простої структури в більш

складну. Знання цих законів дозволяє зрозуміти способи об'єднання підприємств, країн, регіонів, які розвиваються в різному темпі та знаходяться на різних стадіях розвитку.

Основний принцип об'єднання частин у ціле можна сформулювати таким чином: синтез простих еволюційних структур в одну складну структуру відбувається за допомогою установаження загального темпу їх еволюції [3]. Причому інтенсивність процесів в різних фрагментах складної структури (для холдингових компаній це рівень економічного розвитку, рівень кваліфікації персоналу, вид ієрархії, фінансовий менеджмент, інформаційне забезпечення і т.п.) може бути різною. Факт об'єднання означає, що в різних фрагментах складної структури встановлюється однаковий темп розвитку цих процесів. Структури потрапляють в одну «хвилю» та починають розвиватися з рівною швидкістю.

При створенні правильної організації з більш простих структур (при певній мірі взаємодії структур і при певній симетрії архітектури створюваної єдиної структури) здійснюється вихід на новий, більш високий рівень ієрархічної організації, тобто робиться крок у напрямку до надорганізації. Тим самим прискорюється розвиток тієї структури, яка інтегрується в складну [4].

Всередині холдингу підприємства розвиваються взаємозалежно: головна компанія встановлює певні стандарти взаємодії, пріоритети розвитку, єдину стратегію, тощо. Підприємства підлаштовують свою внутрішню структуру для більш ефективної взаємодії «в команді» холдингу.

Висновки. Процес еволюції та коеволуції властивий не лише біології, а й іншим наукам, зокрема економіці. Держава з її інститутами, та бізнес розвиваються не окремо, а при взаємодії одне з одним. Холдинг – це складна форма організації підприємств, яка еволюційно вигідна: вона дозволяє диверсифікувати ризики, об'єднати виробничі потужності та має високу конкурентоспроможність.

Синергетика відкриває принципи нелінійного синтезу: наявність різних способів об'єднання структур в складну відкриту систему, значення правильної топології, "конфігурації" об'єднання простого в складне.

Ключові слова: коеволуція, холдинг, системний підхід, синергетичний підхід, синергетика, еволюційна криза, ієрархія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біловодська, О.А. Системний аналіз і прийняття інноваційних рішень [Текст] / О.А. Біловодська, О.Ф. Грищенко // Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс (Інноваційний менеджмент в знаннеорієнтованій економіці): підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2014. – С. 138 – 233.
2. Афонін Е.А., Бандурка О.М, Мартинов А.Ю. Велика розтока (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз) / Укр. тов-во сприяння соц. інноваціям, Від. інф.-бібл. забезпечення Апарату Верховної Ради України. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 352 с.
3. Рижко Л.В. Науковий простір: проблеми формування та трансформації (філософсько-праксеологічний аспект): дис. доктора філос. наук / Лариса Володимирівна Рижко – к., 2006. – 456 с.
4. Князева Е. Н. Коеволюція складних соціальних структур: баланс частки організації, самоорганізації й хаосу [Електронний ресурс] / Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов. — Режим доступу : www.spkurdyumov.narod.ru/KnyazevaKurdyumov11.htm